Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GERARDA HOGANA
přednesené dne 15. dubna 2021 [1]

Věc C-650/19 P

Vialto Consulting Kft.
proti

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek – Žaloba na náhradu škody – Mimosmluvní odpovědnost – Nástroj předvstupní pomoci – Decentralizované řízení – Vyšetřování Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) – Kontroly na místě – Nařízení (Euratom, ES) č. 2185/96 – Článek 7 – Přístup k počítačovým údajům – Digitální forenzní operace – Legitimní očekávání – Právo být vyslechnut – Nemajetková újma“

I. Úvod

1. Kasačním opravným prostředkem se společnost Vialto Consulting Kft. (dále jen „Vialto“ nebo „navrhovatelka“) domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 26. června 2019, Vialto Consulting v. Komise (T-617/17, nezveřejněný, EU:T:2019:446; dále jen „napadený rozsudek“). Uvedeným rozsudkem Tribunál zamítl její žalobu na náhradu škody, která jí údajně vznikla v důsledku tvrzeného protiprávního jednání Evropské komise a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) v souvislosti s jejím vyloučením ze smlouvy o poskytování služeb s referenčním číslem TR2010/0311.01–02/001.

2. Projednávaný kasační opravný prostředek nastoluje důležitou otázku týkající se způsobu, jakým OLAF provádí svá vnější vyšetřování, a konkrétně otázku mezí digitálních forenzních operací. Poskytuje rovněž příležitost objasnit dopad závazků poskytnutých úřadem OLAF při zahájení kontroly na místě s ohledem na zásadu legitimního očekávání a rozsah práva být vyslechnut v rámci řízení týkajícího se několika orgánů, jako jsou OLAF, Komise a vnitrostátní orgán.

3. Význam rozsudku Soudního dvora v rámci tohoto řízení o kasačním opravném prostředku pro budoucí správní praxi při provádění vnějšího vyšetřování OLAF by tedy neměl být podceňován. Před přezkoumáním právních otázek předložených v rámci tohoto kasačního opravného prostředku je však nejprve nutné se zabývat příslušným právním rámcem.

[1] Původní jazyk: angličtina.

II. Právní rámec

A. Nařízení (Euratom, ES) č. 2185/96

4. Článek 4 nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem [2] stanoví:

„Kontroly a inspekce na místě Komise připravuje a provádí v úzké spolupráci s příslušnými orgány dotyčného členského státu, jež jsou zavčas vyrozuměny o předmětu, účelu a právním základu kontrol a inspekcí, aby mohly poskytovat veškerou požadovanou podporu. Za tímto účelem se činitelé dotyčných členských států mohou kontrol a inspekcí na místě zúčastnit.

Kromě toho na přání dotyčných členských států provádějí Komise a příslušné vnitrostátní orgány kontroly a inspekce na místě společně.“

5. Článek 7 nařízení č. 2185/96 upřesňuje, co mohou provádět kontroloři Komise v rámci kontrol a inspekcí na místě. Toto ustanovení stanoví:

„1. Kontroloři Komise mají za stejných podmínek jako kontroloři vnitrostátní správy a v souladu s vnitrostátními předpisy přístup ke všem informacím a dokumentaci o dotyčných skutečnostech, jež jsou nutné pro řádné provedení kontrol a inspekcí na místě. Mohou používat stejné hmotné prostředky kontroly jako kontroloři vnitrostátní správy a zejména pořizovat opisy příslušných dokumentů.

Kontroly a inspekce na místě se mohou zejména týkat:

– obchodních knih a dokladů jako faktur, smluvních dokumentů, platebních listin, výkazů použitého materiálu a vykonané práce, výpisů z bankovních účtů držených hospodářskými subjekty,

– počítačových údajů,

– výrobních, balících a odesílacích systémů a metod,

– fyzické kontroly druhu a množství zboží nebo služeb,

– odběru a kontroly vzorků,

– postupu prací a investic, na něž bylo poskytnuto financování, a způsobu využití provedených investic,

– rozpočtové a účetní dokumentace,

– finančního a technického provedení subvencovaných projektů.

2. V případě potřeby přísluší členským státům, aby na žádost Komise učinily vhodná předběžná opatření podle vnitrostátního práva, zejména za účelem zajištění důkazních prostředků.“

[2] Úř. věst. 1996, L 292, s. 2; Zvl. vyd. 09/01, s. 303.

B. Nařízení (ES) č. 718/2007

6. Článek 10 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 718/2007 ze dne 12. června 2007, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 1085/2006, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP) [3], stanoví:

„Není-li v odstavcích 2, 3 a 4 stanoveno jinak, decentralizované řízení, kdy Komise svěří řízení některých opatření přijímající zemi a ponechá si celkovou finanční odpovědnost za plnění souhrnného rozpočtu v souladu s článkem 53c [nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství (Úř. věst. 2002, L 248, s. 1; Zvl. vyd. 01/04, s. 74)] a příslušných ustanovení Smluv o ES, se použije k provádění pomoci podle nařízení NPP."

7. Článek 21 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Přijímající země jmenuje tyto subjekty a orgány:

[…]

f) provozní strukturu podle složky NPP nebo programu;

[…]"

8. Článek 28 odst. 1 a 2 nařízení č. 718/2007, nadepsaný „Úkoly a odpovědnost provozní struktury", stanoví:

„1. Pro každou složku nebo program NPP se zřídí provozní struktura, která je pověřena řízením a prováděním pomoci podle nařízení NPP.

Jedná se o subjekt nebo skupinu subjektů v rámci správy přijímající země.

2. Provozní struktura je odpovědná za řízení a provádění dotčeného programu nebo dotčených programů v souladu se zásadou řádného finančního řízení. […]"

C. Nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013

9. Článek 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 [4] se týká vnějšího vyšetřování úřadu OLAF. Toto ustanovení stanoví:

„1. [OLAF] vykonává pravomoc svěřenou Komisi [nařízením č. 2185/96] provádět kontroly a inspekce na místě v členských státech a v souladu s platnými dohodami o spolupráci a vzájemné pomoci a jinými platnými právními nástroji ve třetích zemích a v prostorách mezinárodních organizací.

[…]

[3] Úř. věst. 2007, L 170, s. 1.

[4] Úř. věst. 2013, L 248, s. 1.

2. Za účelem zjištění podvodu, úplatkářství nebo jiného protiprávního jednání ohrožujícího finanční zájmy Unie v souvislosti s dohodou o grantu nebo rozhodnutím či smlouvou týkající se financování ze strany Unie má [OLAF] v souladu s ustanoveními a postupy uvedenými v [nařízení č. 2185/96] oprávnění provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů.

3. Během kontrol a inspekcí na místě jednají zaměstnanci úřadu podle příslušných právních předpisů Unie, v souladu s pravidly a zvyklostmi dotyčného členského státu a v souladu s procesními zárukami uvedenými v tomto nařízení.

Příslušný orgán dotčeného členského státu poskytne na žádost [OLAF] zaměstnancům [OLAF] pomoc nezbytnou k účinnému splnění jejich úkolů, upřesněných v písemném zmocnění uvedeném v čl. 7 odst. 2. Jestliže tato pomoc vyžaduje podle vnitrostátních předpisů povolení soudního orgánu, musí být o toto povolení požádáno.

Dotčený členský stát dbá v souladu s [nařízením č. 2185/96] na to, aby byl zaměstnancům [OLAF] umožněn přístup ke všem informacím a dokumentům týkajícím se skutečností, které jsou předmětem vyšetřování a jsou nezbytné pro efektivní a účinné provedení kontrol a inspekcí na místě, a to za stejných podmínek jako příslušným orgánům tohoto členského státu a v souladu s jeho vnitrostátními právními předpisy.

[…]“

D. Obecné zásady digitálních forenzních postupů určené zaměstnancům úřadu OLAF

10. Obecné zásady digitálních forenzních postupů určené zaměstnancům úřadu OLAF (dále jen „obecné zásady digitálních forenzních postupů“) jsou vnitřními pravidly přijatými úřadem OLAF, kterými se musejí řídit zaměstnanci OLAF při označování, získávání, zobrazování, shromažďování, analýze a uchovávání digitálních důkazů. Jejich cílem je zejména provedení čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 a jsou dostupné na internetových stránkách OLAF.

11. Článek 4 obecných zásad digitálních forenzních postupů je nadepsán „Provádění digitální forenzní operace – obecný postup“. Tento článek stanoví:

„[…]

4.3 Při zahájení digitální forenzní operace musí DES [(specialista OLAF na digitální důkazy)]: 1) zdokumentovat a pořídit fotografie všech digitálních nosičů, které budou předmětem forenzní operace a fyzického prostředí a uspořádání; 2) provést soupis digitálních nosičů. Tento soupis bude součástí ‚zprávy o digitální forenzní operaci‘ spolu s těmito fotografiemi.

4.4 DES by měl obecně provést celkové digitální forenzní zajištění zařízení uvedených v bodě 4.3. Pokud je to proveditelné, měl by DES společně s vyšetřovatelem tato zařízení prohlédnout za účelem zjištění, zda mohou obsahovat potenciálně relevantní údaje pro vyšetřování a zda by bylo vhodné částečné forenzní zajištění. V takovém případě může namísto toho DES provést částečné forenzní zajištění dat. Při zajišťování digitálního forenzního snímku se zaznamená krátký popis obsahu a referenční číslo případu, které uvede DES.

[…]“

12. Článek 8 obecných zásad digitálních forenzních postupů je nadepsán „Zkoumání údajů shromážděných v průběhu digitální forenzní operace“. Toto ustanovení stanoví:

„8.1 Bezprostředně po návratu z digitální forenzní operace vytvoří DES dvě záložní kopie digitálního forenzního snímku na pásce a umístí je do zapečetěných obálek s jedinečnými identifikačními čísly. […]

8.2 DES převede digitální forenzní snímek na forenzní souborový server ve forenzní laboratoři. Takto převedený soubor se stává forenzním pracovním souborem. Jakmile je forenzní pracovní soubor připraven, informuje o tom DES vyšetřovatele.

[…]

8.4 Jakmile je forenzní pracovní soubor připraven, vyšetřovatel zahájí písemné žádosti prostřednictvím CMS Intelligence Request Module k indexování forenzního pracovního souboru a případně za pomoci DES nebo operačního analytika také k označení dat relevantních pro vyšetřování. Posledně uvedená žádost by měla popsat cíl vyhledávání a druh důkazů a/nebo důkaz, který vyšetřovatel hledá. V návaznosti na písemnou žádost vyšetřovatele a ve spolupráci s ním vybírá DES z digitálního forenzního pracovního souboru údaje odpovídající vyhledávacím kritériím a zpřístupní je vyšetřovateli pouze pro čtení.

8.5 Vyhledávání potenciálních důkazů je dynamický proces a může zahrnovat několik postupných iterací. Vyhledávání může zahrnovat hledání stop odstraněných dat v nepřiděleném místě, upřesňování hledaných klíčových slov nebo provádění složitějších vyhledávání, jako jsou zvláštní výrazy nebo časové vyhledávání.

8.6 Pod dohledem DES a za pomoci zařízení forenzní laboratoře označí vyšetřovatel potenciálně relevantní informace. Vyšetřovatel může rovněž požádat, aby DES vytiskl nebo vyhotovil elektronickou kopii příslušných souborů, která bude připojena k příslušnému CMS spisu. Každý takový přenos dat z forenzní laboratoře vyšetřovateli musí být za účelem ochrany důkazního řetězce zaznamenán v CMS Intelligence Request Module.

8.7 Po dokončení zkoumání digitálního forenzního pracovního souboru v souvislosti s Intelligence Request, kterou podal vyšetřovatel, připraví DES ‚zprávu o digitálním forenzním zkoumání‘, která shrnuje výsledky provedených forenzních úkonů a uvádí výčet informací poskytnutých vyšetřovateli. Tato zpráva musí být přiložena k příslušnému CMS spisu.

8.8 Po dokončení analýzy připraví operační analytik ‚zprávu o operační analýze‘ dat pocházejících z digitálního forenzního pracovního souboru a získaných výsledků. Tato zpráva musí být připojena k příslušnému CMS spisu.“

III. Skutečnosti předcházející sporu

13. Skutečnosti předcházející sporu byly popsány v bodech 1 až 23 napadeného rozsudku. Lze je shrnout následovně.

14. Vialto je společnost založená podle maďarského práva, která poskytuje poradenské služby podnikům a subjektům v soukromém a veřejném sektoru.

15. Dne 22. dubna 2011 uzavřela Evropská komise s Tureckou republikou dohodu o financování v rámci decentralizovaného systému řízení s kontrolou *ex ante*, která byla součástí vnitrostátního programu Turecké republiky pod složkou „Pomoc při transformaci a budování institucí" nástroje předvstupní pomoci (NPP) stanoveného nařízením Rady (ES) č. 1085/2006 ze dne 17. července 2006, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP)[5]. Jmenovanou provozní strukturou ve smyslu článku 21 nařízení č. 718/2007 byla Centrální finanční a kontraktační jednotka (CFCU).

16. Dne 17. prosince 2013 bylo v dodatku *Úředního věstníku Evropské unie* (Úř. věst. 2013/S 244–423607) pod označením EuropeAid/132338/D/SER/TR zveřejněno nabídkové řízení na zakázku, která bude zadána v omezeném nabídkovém řízení na poskytování služeb kontroly externí kvality v rámci projektu TR2010/0311.01 „Digitalizace systému evidence půdy" (dále jen „sporný projekt"). Účelem tohoto nabídkového řízení bylo uzavřít počáteční smlouvu na počáteční období 26 měsíců s maximálním rozpočtem 4 500 000 eur. Jmenovaným veřejným zadavatelem v dotčeném nabídkovém řízení byla CFCU.

17. Dne 19. září 2014 byla zakázka z tohoto nabídkového řízení přidělena konsorciu koordinovanému společností Agrotec SpA (dále jen „konsorcium") složenému z pěti účastníků, včetně navrhovatelky. Konsorcium podepsalo s CFCU smlouvu o poskytování služeb s referenčním číslem TR2010/0311.01-02/001 (dále jen „dotčená smlouva").

18. Po zahájení vyšetřování z důvodu podezření na úplatkářství nebo podvod spáchané v rámci sporného projektu rozhodl OLAF na základě článku 3 nařízení č. 883/2013 o provedení kontroly a inspekce v prostorách navrhovatelky (dále jen „kontrola na místě").

19. Dne 7. dubna 2016 vydal OLAF dvě pověření, kterými určil úředníky odpovědné za provedení kontroly na místě a digitální forenzní technické operace. Podle těchto pověření bylo účelem kontroly na místě shromáždit důkazy v držení navrhovatelky o jejím možném zapojení do úplatkářství a podvodu, které měly být údajně spáchány v souvislosti se sporným projektem. Cílem digitální forenzní operace bylo mimo jiné získat forenzní kopie všech digitálních aktiv navrhovatelky použitých pro řízení dotčeného projektu, jako jsou stolní počítače, notebooky, tablety, externí nebo přenosná paměťová zařízení, mobilní telefony a všechna ostatní zařízení, která by mohla být důležitá pro účely vyšetřování, datové výměnné servery a servery pro výměnu souborů, e-mailovou korespondenci mezi navrhovatelkou a jejími zaměstnanci, jakož i funkční e-mailové schránky, které by mohly být použity pro účely vyšetřování.

20. Kontrola na místě a digitální forenzní operace byly provedeny ve dnech 12. až 14. dubna 2016. OLAF vypracoval zprávu z každého dne kontroly. Ve zprávě ze dne 14. dubna 2016 bylo uvedeno, že navrhovatelka odmítla poskytnout úřadu OLAF některé informace. Navrhovatelka každou ze zpráv podepsala a v případě potřeby uvedla své připomínky.

21. Dopisem ze dne 6. května 2016 podala navrhovatelka úřadu OLAF stížnost, ve které zpochybnila některé informace uvedené v těchto zprávách a vyjádřila se k nim. Zejména uvedla, že její povinností bylo spolupracovat s úřadem OLAF pouze v mezích předmětu vyšetřování vedeného úřadem OLAF, tedy financování sporného projektu, a že v důsledku toho bylo její povinností poskytnout úřadu OLAF pouze informace týkající se předmětu tohoto vyšetřování.

[5] Úř. věst. 2006, L 10, s. 82.

Kromě toho požádala OLAF o přijetí vhodných opatření s ohledem na porušení procesních záruk, kterých se jeho zástupci dopustili v průběhu kontroly na místě. OLAF potvrdil přijetí této stížnosti dne 18. května 2016.

22. Dopisem ze dne 8. července 2016 OLAF odpověděl na stížnost navrhovatelky. Poté, co shrnul stížnosti navrhovatelky a připomněl rozsah svých vyšetřovacích pravomocí, uvedl, že jeho vyšetřovatelé mohli pořizovat digitální forenzní snímky pevných disků navrhovatelky a že kontrolu na místě ukončili z důvodu nedostatečné spolupráce ze strany navrhovatelky. Navrhovatelka jim totiž nepovolila odnést si kopie předem vybraných informací, nebo následně ani pořízené digitální forenzní snímky a neposkytla ani požadované finanční informace. OLAF dodal, že důvěrnost shromážděných informací je zaručena článkem 339 SFEU a čl. 10 odst. 1 nařízení č. 883/2013. Na základě toho dospěl k závěru, že jeho úředníci prováděli kontrolu na místě v mezích svých pravomocí a ochrana obchodního tajemství navrhovatelky nebyla legitimním důvodem, který by mohl bránit jejich vyšetřování. Na základě toho dospěl k závěru, že při kontrole na místě nedošlo k žádnému porušení procesních práv navrhovatelky.

23. Dopisem ze dne 14. září 2016 informoval OLAF navrhovatelku, že je považována za dotčenou osobu pro účely vyšetřování podezření z úplatkářství nebo podvodu ohledně sporného projektu. OLAF tedy vyzval navrhovatelku, aby se vyjádřila ve lhůtě deseti dnů.

24. Dopisem ze dne 23. září 2016 navrhovatelka předložila úřadu OLAF své vyjádření a uvedla, že jednala v souladu s platnými předpisy a v souladu se všemi podmínkami za účelem oprávněného přístupu úřadu OLAF k jejím údajům. Uvedla, že je připravena nadále spolupracovat s úřadem OLAF a umožnit mu přístup ke všem relevantním údajům, které mohou být shromážděny pro účely vyšetřování OLAF.

25. Dopisem ze dne 29. září 2016 informovala CFCU společnost Agrotec o kontrole na místě v prostorách navrhovatelky a o tom, že navrhovatelka odmítla úřadu OLAF zpřístupnit některé požadované informace pro účely vyšetřování. Dodala, že OLAF měl za to, že navrhovatelka svým jednáním porušila článek 25 všeobecných podmínek použitelných na dotčenou smlouvu (dále jen „všeobecné podmínky“) a že situaci projednala s příslušnými útvary Komise. Na základě toho, že podle všeobecných podmínek byla společnost Agrotec jejím jediným partnerem ve všech smluvních a finančních záležitostech, CFCU společnost Agrotec informovala, že v důsledku toho pozastavila platby jí vystavených faktur, přinejmenším do ukončení vyšetřování ze strany úřadu OLAF.

26. Dne 30. září 2016 zaslala společnost Agrotec navrhovatelce dopis CFCU, který obdržela den předtím. Společnost Agrotec požádala společnost Vialto, aby s úřadem OLAF okamžitě objasnila situaci, v níž se nachází, a dále aby oznámila společnosti Agrotec, jakož i ostatním členům konsorcia, jakékoli pochybení na její straně, které vedlo k zahájení vyšetřování úřadem OLAF. Společnost Agrotec dodala, že si vyhrazuje právo přijmout nezbytná opatření, zejména prostřednictvím CFCU, k ochraně svých zájmů před jednáním neslučitelným s jejich partnerstvím, kterého se měla navrhovatelka dopustit.

27. Dopisem ze dne 4. října 2016 navrhovatelka informovala společnost Agrotec o postupu vyšetřování úřadu OLAF a zaslala společnosti Agrotec korespondenci mezi navrhovatelkou a úřadem OLAF. Kromě toho navrhovatelka informovala společnost Agrotec o důvodech, na základě nichž měla za to, že CFCU nebyla z hlediska všeobecných podmínek oprávněna rozhodnout o pozastavení plateb týkajících se sporné smlouvy.

28. Dopisem ze dne 6. října 2016 oznámila CFCU společnosti Agrotec, že ji OLAF informoval o prováděném vyšetřování, a jelikož opatření, která mají být vůči navrhovatelce přijata, zatím přijata nebyla, Komise doporučila CFCU pozastavit veškeré platby konsorciu až do ukončení vyšetřování úřadem OLAF.

29. Dopisem ze dne 13. října 2016 informovalo Generální ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření (dále jen „GŘ pro rozšíření“) CFCU o tom, že navrhovatelka odmítla v rozporu s článkem 25 všeobecných podmínek spolupracovat při vyšetřování vedeném úřadem OLAF a požádalo CFCU, aby přijala nezbytná opatření podle těchto všeobecných podmínek, a v tomto ohledu zvážila jako jedno z možných opatření pozastavení plnění dotčené smlouvy nebo části prováděné navrhovatelkou na základě článků 25 a 35 všeobecných podmínek. GŘ pro rozšíření doplnilo, že částky vyplacené navrhovatelce na základě dotčené smlouvy nebyly způsobilé k financování z rozpočtu Unie, a požádalo CFCU, aby tyto částky přesně vyčíslila.

30. Dopisem ze dne 9. listopadu 2016 informoval OLAF navrhovatelku o tom, že vyšetřování bylo ukončeno, že jeho závěrečná zpráva z vyšetřování byla předána GŘ pro rozšíření a o doporučeních úřadu OLAF pro GŘ pro rozšíření týkajících se přijetí vhodných opatření k zajištění uplatňování postupů a sankcí vyplývajících ze závažného porušení všeobecných podmínek navrhovatelkou.

31. Dopisem ze dne 11. listopadu 2016 CFCU informovala společnost Agrotec o ukončení vyšetřování úřadu OLAF a o závěru OLAF, podle kterého navrhovatelka porušila článek 25 všeobecných podmínek. CFCU rovněž informovala společnost Agrotec o svém rozhodnutí vyloučit navrhovatelku ze sporné smlouvy ve všech ohledech a pokračovat v plnění této smlouvy namísto toho, aby plnění zcela zastavila, jak doporučilo GŘ pro rozšíření jako jedno z možných opatření. CFCU proto společnost Agrotec požádala, aby s okamžitou platností ukončila ke dni 11. listopadu 2016 činnost navrhovatelky a přijala kroky nezbytné k jejímu vyloučení z konsorcia, a to vypracováním dodatku ke sporné smlouvě.

32. Dne 17. listopadu 2016 společnost Agrotec a členové konsorcia, kromě navrhovatelky, podepsali dodatek k jimi uzavřené smlouvě o spolupráci, jehož účelem bylo nové rozdělení úkolů mezi jednotlivé členy. Navrhovatelka dopisem ze dne 5. prosince 2016 zaslaným CFCU zpochybnila své vyloučení ze sporné smlouvy. Dopisem ze dne 10. ledna 2017 odmítla CFCU argumenty navrhovatelky. Dne 13. prosince 2016 CFCU a společnost Agrotec podepsaly dodatek ke sporné smlouvě s cílem vyloučit navrhovatelku ze seznamu členů konsorcia a vyvodit z toho patřičné důsledky, zejména z finančního hlediska.

33. Dopisem ze dne 6. ledna 2017 CFCU informovala společnost Agrotec, že částka odpovídající účasti navrhovatelky na plnění sporné smlouvy činila 182 350,75 eura a nebyla způsobilá k financování z unijního rozpočtu z důvodu porušení smluvních povinností navrhovatelkou.

IV. Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

34. Návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 7. září 2017 podala společnost Vialto žalobu směřující k tomu, aby bylo Komisi uloženo zaplatit jí náhradu škody ve výši 320 944,56 eura a nemajetkovou újmu ve výši 150 000 eur, společně s úroky, která měla být způsobena protiprávním jednáním Komise a úřadu OLAF v souvislosti s vyloučením společnosti Vialto z dotčené smlouvy.

35. Na podporu tohoto návrhu uvedla společnost Vialto dva žalobní důvody týkající se protiprávnosti jednání úřadu OLAF, z nichž první vychází z porušení čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 a druhý z porušení práva na řádnou správu, zásady zákazu diskriminace, zásady proporcionality a zásady ochrany legitimního očekávání. Kromě toho společnost Vialto vznesla námitku týkající se protiprávnosti jednání Komise, kterým mělo dojít k porušení práva být vyslechnuta.

36. Na jednání před Tribunálem se společnost Vialto vzdala svého nároku na náhradu škody a snížila částku požadovanou jako náhradu údajně utrpěné nemajetkové újmy na částku 25 000 eur spolu s úroky.

37. Napadeným rozsudkem Tribunál rozhodl, že Komise nesprávně zpochybňovala pravomoc Tribunálu, a z tohoto důvodu přípustnost žaloby, zamítl všechny výtky společnosti Vialto týkající se protiprávního jednání úřadu OLAF a Komise, a v důsledku toho zamítl i žalobu v plném rozsahu.

38. Tribunál měl předně za to, že data, jejichž zpřístupnění zástupci úřadu OLAF v projednávané věci požadovali, lze považovat za důležitá pro vyšetřování OLAF a že pořízení digitálního forenzního snímku spadá do pravomocí svěřených Komisi článkem 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96. Dále měl za to, že se zástupci OLAF nedopustili jakéhokoli porušení tohoto ustanovení, když požádali společnost Vialto o přístup k těmto datům za účelem jejich analýzy.

39. Tribunál dále odmítl argumenty společnosti Vialto týkající se porušení práva na řádnou správu, zásady zákazu diskriminace, zásady proporcionality a zásady ochrany legitimního očekávání úřadem OLAF. Pokud jde o posledně uvedenou zásadu, Tribunál poté, co připomněl podmínky, které musí být splněny k tomu, aby se jí osoba mohla dovolávat, uvedl, že v projednávané věci se zástupci OLAF neřídili postupem stanoveným obecnými zásadami digitálních forenzních postupů, pokud jde o místo získání údajů a jejich zpracování a o nosič, který byl za tímto účelem použit, a to z důvodu, že jim společnost Vialto odmítla umožnit shromáždění údajů.

40. Konečně, Tribunál zamítl výtku společnosti Vialto týkající se porušení jejího práva být vyslechnuta ze strany Komise, když měl za to, že jednak společnost Vialto předložila své připomínky ke kontrole na místě dopisy zaslanými úřadu OLAF a dále že rozhodnutí vyloučit společnost Vialto ze sporné smlouvy bylo přijato ze strany CFCU, aniž by CFCU byla v tomto smyslu vázána prohlášením GŘ pro rozšiřování.

V. Návrhová žádání účastnic řízení a řízení před Soudním dvorem

41. Kasačním opravným prostředkem společnost Vialto navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zrušil napadený rozsudek;

– uložil Komisi náhradu nákladů tohoto řízení, jakož i nákladů řízení před Tribunálem.

42. Společnost Vialto upřesňuje, že v případě, že by Soudní dvůr napadený rozsudek zrušil, ponechala by na volném uvážení Soudního dvora, zda rozhodnout o vrácení věci Tribunálu k rozhodnutí.

43. Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

– zamítl kasační opravný prostředek jako neopodstatněný;

– uložil společnosti Vialto náhradu nákladů řízení.

VI. Kasační opravný prostředek

44. Na podporu kasačního opravného prostředku uplatňuje navrhovatelka tři důvody.

45. Na prvním místě společnost Vialto v rámci prvního důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že se Tribunál při použití čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 dopustil několika zkreslení skutkového stavu a nesprávných právních posouzení. Poté druhým důvodem kasačního opravného prostředku společnost Vialto tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení a dostatečně neodůvodnil svůj rozsudek, pokud jde o údajné porušení zásady ochrany legitimního očekávání. Konečně, v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku se společnost Vialto dovolává zkreslení skutkového stavu a nesprávného právního posouzení, pokud jde o porušení práva být vyslechnuta. Navrhuji posoudit nyní postupně každý z těchto důvodů.

A. K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku týkajícímu se zkreslení a nesprávným právním posouzením, pokud jde o údajné porušení čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 úřadem OLAF

1. Argumenty účastnic řízení

46. V prvním důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka odkazuje na body 74, 75, 77, 79, 80 a 83 napadeného rozsudku a tvrdí, že tyto body jsou stiženy několika zkreslenými skutkovými skutečnostmi a nesprávnými právními posouzeními, tím že Tribunál rozhodl, že OLAF neporušil čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96. První důvod kasačního opravného prostředku je v podstatě rozdělen na tři části.

a) K první části (bod 80 napadeného rozsudku)

47. V první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že Tribunál zkreslil skutkový stav dvěma způsoby a dopustil se tak nesprávného právního posouzení.

48. Zaprvé navrhovatelka uvádí, že se řízení zahájené proti Komisi netýkalo opodstatněnosti žádosti úřadu OLAF směřující k získání přístupu k údajům uvedeným Tribunálem v bodě 71 napadeného rozsudku, ale opodstatněnosti žádosti OLAF o povolení shromáždit, to znamená vzít a odnést, položky nesouvisející s vyšetřováním. Tribunál tedy podle navrhovatelky nesprávně posoudil skutkový stav a rozhodl o otázce, která nebyla v rámci projednávané věci nikdy vznesena, a to konkrétně o právu *provést vyšetřování* týkající se údajů vyšetřované společnosti, namísto toho, aby přezkoumal právo *shromažďovat* údaje nesouvisející s předmětem vyšetřování. Zadruhé navrhovatelka dále uvádí, že tato záměna vedla k nesprávnému právnímu posouzení, jelikož Tribunál měl vyložit čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 v tom smyslu, že nepřiznává rozsáhlé právo na vyšetřování vztahující se na všechny údaje uvedené v tomto ustanovení, ale spíše omezené právo na shromažďování údajů souvisejících s předmětem vyšetřování. Zatřetí na rozdíl

od toho, co je uvedeno v bodě 80 napadeného rozsudku, společnost Vialto úřadu OLAF ve skutečnosti podle navrhovatelky umožnila přístup – to znamená právo vyšetřovat – k sedmi kategoriím údajů uvedeným v bodě 71 téhož rozsudku.

49. Komise sdílí argumentaci Tribunálu a má za to, že ze znění čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96, který výslovně stanoví přístup k údajům a pořizování jejich opisů, vyplývá, že výroba a přenos digitálních forenzních snímků v prostorách úřadu OLAF spadají do pravomocí Komise.

50. Komise tvrdí, že Tribunál plně porozuměl předmětu sporu a posuzoval, zda OLAF pro účely vyšetřování oprávněně požadoval shromažďování sporných dat. Zaprvé zastává názor, že společnost Vialto svévolně rozlišuje mezi přístupem k údajům a shromažďováním údajů. V rámci digitální forenzní analýzy není takové rozlišování možné a je nesprávné. Aby měl takový přístup užitečný účinek, vyžaduje shromažďování dotčených údajů za účelem jejich zpracování prostřednictvím zvláštního softwaru. Pouze po těchto jednotlivých krocích mohou mít kontroloři úřadu OLAF účinný přístup k dotčeným údajům. Zadruhé použití výrazu „přístup k údajům" Tribunálem v bodě 80 napadeného rozsudku nelze podle Komise považovat za zkreslení skutkového stavu. Takový přístup by byl vyžadován přímo pro určité údaje, jako jsou transakce, a nepřímo pro ostatní údaje, zejména za účelem vytvoření digitálního forenzního snímku. Společnost Vialto však údajně bránila účinnému přístupu k dotčeným údajům.

b) K druhé části (body 74, 75 a 83 napadeného rozsudku)

51. V rámci druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka uvádí řadu argumentů, jejichž cílem je prokázat pochybení, kterých se Tribunál dopustil v souvislosti s pravomocí úřadu OLAF shromažďovat údaje.

52. Zaprvé navrhovatelka uvádí, že Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že neodůvodnil závěr učiněný v bodě 74 napadeného rozsudku, podle kterého se údaje, jejichž shromažďování požadoval OLAF, týkaly dotčených operací a byly nezbytné k řádnému provedení kontroly na místě ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96. Zadruhé by takové zjištění bylo podle navrhovatelky svévolné, a tudíž stiženo nesprávným právním posouzením, jelikož před vyhledáním klíčových slov nelze všechny údaje požadované úřadem OLAF považovat za nezbytné a související s operacemi, jichž se vyšetřování týkalo. Zatřetí Tribunál podle navrhovatelky zkreslil skutkový stav, když měl v bodě 75 napadeného rozsudku za to, že společnost Vialto vznesla námitky pouze proti shromažďování těch údajů na nosičích, které měly být přepraveny do prostor úřadu OLAF. Společnost Vialto od počátku a obecně odmítala shromažďování údajů, které nesouvisely s předmětem vyšetřování.

53. Komise sdílí argumentaci Tribunálu a má za to, že shromažďování požadovaných údajů bylo nezbytné pro řádné provedení kontroly na místě.

54. Zaprvé, závěr uvedený v bodě 74 napadeného rozsudku je podle Komise založen na povaze digitálních forenzních operací, a není tedy v žádném případě svévolný. Zadruhé, žádost úřadu OLAF na shromažďování údajů se netýkala všech údajů společnosti Vialto, ale pouze prvků vymezených na základě objektivních kritérií *rationae personae* a *rationae temporis*. Společnost Vialto chápe podle Komise nesprávně povahu digitálních forenzních operací, pokud má za to, že se před shromážděním údajů vyžaduje vyhledání klíčových slov. Kromě toho Tribunál v rozsudku ze dne 12. července 2018, Nexans France a Nexans v. Komise (T-449/14, EU:T:2018:456) potvrdil platnost dotčené metodiky v rámci kontrol Komise v oblasti hospodářské soutěže na základě článku 20 nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel

hospodářské soutěže stanovených v článcích [101 a 102 SFEU][6]. Zatřetí, Tribunál v bodě 75 napadeného rozsudku podle názoru Komise pouze odkázal na nesouhlas společnosti Vialto s ukládáním údajů na nosič, který měl být následně přepraven do prostor úřadu OLAF, což společnost Vialto nepopírala.

c) K třetí části (body 77 a 79 napadeného rozsudku)

55. V rámci třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zamítl jako irelevantní argumenty společnosti Vialto založené na dodržování profesního tajemství a ustanovení smluv uzavřených se svými obchodními partnery, kterých se dovolávala za účelem uplatnění mimosmluvní odpovědnosti Unie. Takové argumenty jsou podle navrhovatelky relevantní k prokázání porušení čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 úřadem OLAF, neboť prokazují, že výhrady společnosti Vialto ke shromažďování údajů, které nesouvisely s vyšetřováním, byly oprávněné. Podle judikatury Soudního dvora by však společnost Vialto musela prokázat, že formulace těchto výhrad nepředstavuje zneužití práva. Navrhovatelka dodává, že Tribunál zkreslil skutkový stav tím, že rozhodl, že jí OLAF nemohl donutit k tomu, aby porušila služební tajemství nebo podmínky smluv uzavřených se svými obchodními partnery, jelikož nijak vůbec netvrdila, že jí OLAF donutil takovým způsobem jednat.

56. Komise má naproti tomu za to, že třetí část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je třeba zamítnout, jelikož je irelevantní a v každém případě neopodstatněná.

57. Zaprvé, argumenty založené na profesním tajemství a souvisejících smluvních ujednáních v souvislosti s důkazem o možném zneužití práva z její strany představují podle Komise nová tvrzení, a jsou tedy nepřípustné. V každém případě Tribunál v bodě 78 napadeného rozsudku podle Komise správně konstatoval, že dovolávání se ustanovení o důvěrnosti ve smlouvách uzavřených se svými obchodními partnery je irelevantní z důvodu povinnosti mlčenlivosti, kterou mají zástupci OLAF. Zadruhé, pokud jde o zjištění Tribunálu, podle kterého OLAF nepřinutil společnost Vialto poskytnout důvěrné informace, společnost Vialto podle Komise nesprávně vyložila napadený rozsudek, jelikož takové zjištění by pouze vedlo k závěru, že další přezkum ustanovení o důvěrnosti je nadbytečný.

2. Analýza

58. Třetí část prvního důvodu kasačního opravného prostředku se týká specifické otázky. První dvě části tohoto důvodu kasačního opravného prostředku se však v podstatě týkají téže otázky – konkrétně rozsahu pravomocí úřadu OLAF v rámci digitální forenzní operace podle čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 – a mohou být užitečně řešeny společně.

a) K prvním dvěma částem

59. Než přistoupím k analýze jádra argumentace navrhovatelky uvedené v rámci prvních dvou částí prvního důvodu kasačního opravného prostředku, budu se za účelem jejich odmítnutí zabývat argumenty založenými na zkreslení skutkového stavu a nedostatku odůvodnění tvrzenými v těchto prvních dvou částech.

[6] Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205.

1) Ke zkreslení skutkového stavu a nedostatečnému odůvodnění

60. Zaprvé navrhovatelka s odkazem na bod 80 napadeného rozsudku tvrdí, že Tribunál nesprávně posoudil skutkový stav a rozhodl o otázce, která nebyla v rámci projednávané věci nikdy vznesena, a sice o právu provádět vyšetřování údajů společnosti Vialto namísto zkoumání práva shromažďovat údaje, které s vyšetřovanou věcí nikterak nesouvisí.

61. Osobně se domnívám, že s takovým výkladem bodu 80 napadeného rozsudku lze souhlasit s ohledem na to, co je uvedeno v bodech 62 a 75 téhož rozsudku. Na jedné straně Tribunál v bodě 62 napadeného rozsudku uvádí, že navrhovatelka úřadu OLAF vytýká, že požádal o *shromažďování* údajů, které nesouvisejí s dotčeným vyšetřováním, což je v rozporu s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96. Na druhé straně Tribunál v bodě 75 napadeného rozsudku rovněž dodává, že navrhovatelka tvrdila, že umožnila vyšetřovatelům úřadu OLAF *přístup* ke všem požadovaným údajům, ale že nesouhlasila se *shromažďováním* těchto údajů. Z těchto dvou bodů tedy vyplývá, že Tribunál zcela porozuměl tvrzením navrhovatelky ve vztahu k úřadu OLAF, a tudíž předmětu podané žaloby.

62. Zadruhé se zdá, že navrhovatelka nesprávně vykládá bod 75 napadeného rozsudku. V uvedeném bodě totiž Tribunál pouze konstatuje nesouhlas společnosti Vialto se shromažďováním dat na nosiči, který „měl být odvezen z jejích prostor“, což společnost Vialto nezpochybňuje. Tento bod se však netýká otázky, zda použitý nosič patří společnosti Vialto.

63. Zatřetí je třeba uvést, že bod 80 napadeného rozsudku představuje závěr Tribunálu ohledně výkladu článku 7 nařízení č. 2185/96. Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka, neobsahuje žádný výslovný či implicitní odkaz na chování společnosti Vialto. Nic tedy v bodě 80 napadeného rozsudku nenasvědčuje tomu, že navrhovatelka neposkytla přístup ke kategoriím údajů uvedeným v bodě 71 napadeného rozsudku. Kromě toho nelze takový závěr vyvodit ani z předchozích bodů napadeného rozsudku.

64. Začtvrté navrhovatelka vytýká nedostatek odůvodnění na podporu zjištění učiněného Tribunálem v bodě 74 napadeného rozsudku, podle kterého je třeba údaje, jejichž shromáždění požadoval OLAF, považovat za údaje týkající se dotčených operací, a tedy za nezbytné k řádnému provedení kontroly na místě ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96.

65. Jak přitom naznačují výrazy „Ως εκ τούτου“ v jednacím jazyce napadeného rozsudku – které mohou být přeloženy jako „tedy“ nebo „tudíž“ – tento bod představuje dílčí závěr založený na předchozích zjištěních Tribunálu, a to konkrétně na zjištěních v bodech 66 až 73. Tvrzení uvedené v bodě 74 napadeného rozsudku je tedy zcela srozumitelné a dostatečně odůvodněné.

2) K nesprávným právním posouzením při výkladu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96

66. Navrhovatelka dvěma odlišnými důvody kasačního opravného prostředku vytýká Tribunálu výklad čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 v napadeném rozsudku ve specifickém kontextu digitální forenzní operace. Na rozdíl od přijatého výkladu měl Tribunál nejprve vyložit toto ustanovení v tom smyslu, že nezahrnuje široké právo na vyšetřování vztahující se na všechny údaje, kterých se toto ustanovení týká, ale jen na právo shromažďovat pouze údaje související s předmětem vyšetřování. Takto přijatý výklad by byl rovněž svévolný, protože nelze předpokládat, že vzhledem k tomu, že nedošlo k vyhledávání klíčových slov, se všechny údaje požadované úřadem OLAF vztahovaly k operacím, kterých se vyšetřování týkalo, a mohly tedy být shromažďovány.

67. Na tomto místě lze vhodně připomenout, že čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 stanoví, že kontroloři Komise musí mít jednak „za stejných podmínek jako kontroloři vnitrostátní správy a v souladu s vnitrostátními předpisy *přístup* ke všem informacím a dokumentaci o dotyčných skutečnostech, jež jsou nutné pro řádné provedení kontrol a inspekcí na místě [a jednak] mohou […] *pořizovat opisy* příslušných dokumentů“ [7].

68. Je nesporné, že digitální forenzní operace prováděné úřadem OLAF na základě čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 jsou problematické [8]. Stačí se podívat na návrh Komise nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění [nařízení č. 883/2013], pokud jde o spolupráci s Úřadem evropského veřejného žalobce a účinnost vyšetřování úřadu OLAF [9] a hodnocení uplatňování nařízení č. 883/2013, které mu předcházelo [10].

69. Toto hodnocení mimo jiné dospělo k závěru, že pravomoci úřadu OLAF provádět digitální forenzní operace nejsou dost jasné ani specifické. Podle závěrečné zprávy o hodnocení uplatňování nařízení č. 883/2013 jsou tyto nedostatky způsobeny dvěma faktory. Prvním je to, že při vnějších vyšetřováních závisí pravomoc úřadu OLAF provádět digitální forenzní operace na vnitrostátních pravidlech a postupech, které se v jednotlivých členských státech liší a jsou buď nejasné, nebo neexistují [11].

70. Problémem zjištěným v této části hodnocení uplatňování nařízení č. 883/2013 je tedy ve skutečnosti vzájemný vztah mezi nařízením č. 2185/96 a nařízením č. 883/2013 na jedné straně a vnitrostátním právním rámcem, v němž se digitální forenzní operace provádí, na straně druhé.

71. V projednávané věci přitom ze zprávy o kontrole na místě společnosti Vialto ze dne 12. dubna 2016 vyplývá, že první den kontroly byl přítomen zástupce maďarské koordinační služby pro boj proti podvodům (AFCOS). Kromě toho není tvrzeno, že by digitální forenzní operace, tak jak byla definována ve zmocnění, které vyšetřovatelům OLAF vydal generální ředitel tohoto úřadu, porušila použitelné vnitrostátní předpisy nebo byla provedena v rozporu se stanoviskem přítomného státního úředníka. Za těchto podmínek se tedy otázka, která vyvstává, omezuje na určení, jaký druh digitálního forenzního zkoumání je povolen výlučně na základě čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96.

72. Podíváme-li se na znění čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96, zjistíme dvě skutečnosti. Zaprvé druhý pododstavec tohoto ustanovení výslovně uvádí, že kontroly a inspekce na místě se mohou týkat počítačových údajů. Dále z prvního pododstavce téhož ustanovení vyplývá, že to nutně zahrnuje přístup ke všem informacím a dokumentaci obsaženým v počítačových údajích týkajících se dotčených operací, jež jsou nutné pro řádné provedení kontrol a inspekcí na místě, jakož i právo pořizovat opisy příslušných dokumentů. Toto znění tedy naznačuje rozdíl mezi právem na přístup, které z praktických důvodů musí být široké, a právem na pořizování opisů, které je naopak omezeno pouze na relevantní údaje. To odpovídá: za účelem *nalezení* relevantních informací je nezbytné *hledat* všude, kde lze tyto informace nalézt.

7 Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

8 I když nařízení č. 2185/96 odkazuje na kontrolory Komise, v současné době tuto pravomoc vykonává OLAF v souladu s článkem 2 rozhodnutí Komise 1999/352 o zřízení Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) (Úř. věst. 1999, L 136, s. 20; Zvl. vyd. 01/03, s. 110) a čl. 3 odst. 1 nařízení č. 883/2013.

9 COM(2018) 338 final.

10 Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě nazvaná „Hodnocení uplatňování [nařízení č. 883/2013]“ [COM(2017) 589 final].

11 Viz závěrečná zpráva o hodnocení uplatňování nařízení č. 883/2013, 4.2.2.4 Závěrečné poznámky (s. 97 v anglickém znění). Připomínám, že čl. 3 odst. 2 nařízení č. 883/2013 výslovně uvádí, že OLAF má v souladu s ustanoveními a postupy uvedenými v nařízení č. 2185/96 oprávnění provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů.

73. Takový výklad je potvrzen kontextem, v němž ke kontrole na místě dochází a jeho účelem. Podle čl. 8 odst. 3 nařízení č. 2185/96 musí být totiž sestavena zpráva o kontrole nebo inspekci na místě a k ní musí být přiloženy „důkazní materiály a doklady uvedené v článku 7“ nařízení č. 2185/96. Takto vypracované zprávy představují důkazy přípustné ve správním nebo soudním řízení členského státu, v němž se jejich použití ukáže jako nezbytné. Nicméně pouze dokumenty týkající se protiprávního jednání, které je předmětem správního nebo soudního řízení – jinými slovy, které jsou pro tato řízení relevantní – mohou z podstaty věci představovat přípustné důkazy.

74. V rámci digitální forenzní operace to znamená, že OLAF musí mít přístup ke všem počítačovým údajům obsaženým v zařízeních, na něž se vztahuje zmocnění vydané generálním ředitelem OLAF, aby mohl určit, které z těchto údajů souvisí s dotyčnou operací. Tato identifikace je možná pouze získáním „digitálního forenzního snímku“ definovaného v obecných zásadách digitálních forenzních postupů jako „forenzní (bitová) kopie původních dat obsažená na digitálním paměťovém nosiči […] uložená v binárním formátu s jedinečným způsobem identifikace“ [12]. Toto shromažďování údajů prostřednictvím „přesné kopie“ by tedy nemělo být zaměňováno s pořizováním opisů dokumentů uvedeným v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96. Tento digitální forenzní snímek je z hlediska výpočetní techniky nezbytný, neboť právě tento snímek umožňuje vyhledávání klíčových slov pomocí specifického forenzního počítačového softwaru, který označí údaje týkající se dotčeného projektu. Teprve po tomto kroku – tedy poté, co tento software identifikoval určité dokumenty jako potenciálně relevantní – mají vyšetřovatelé OLAF oprávnění k přístupu k jejich obsahu, a tedy k identifikaci relevantních informací ve smyslu čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 [13]. Poté mohou v případě potřeby pořizovat jejich opisy, které budou připojeny ke zprávě. Jinými slovy, „přesná kopie“ se nejprve užívá čistě pro účely prozkoumání.

75. Mimoto indexace údajů pomocí forenzního počítačového softwaru a následné třídění indexovaných údajů jsou zpravidla časově náročné, zejména z důvodu, že podniky si v současné době uchovávají velké množství údajů v elektronické podobě. Tato zvláštnost prostředí informačních technologií také vysvětluje, proč se OLAF za účelem provádění přezkumu opírá o pořizování kopií údajů. To je v zájmu úřadu OLAF i dotčeného podniku, který tak může nadále používat původní data i nosiče, na nichž jsou data uložena. Zmírňuje se tím zásah do fungování podniku způsobený kontrolou, kterou OLAF provádí [14]. Naopak se obecný zákaz kopírování dat, aniž předtím byla prozkoumána, jeví jako neúčelné a ve výsledku neodůvodněné ztížení výkonu kontrolních pravomocí OLAF, které by překračovaly rámec toho, co je nutné k ochraně práv dotčených podniků. Takový zákaz by proto nadmíru omezoval užitečný účinek kontrol jakožto nástroje, který OLAF potřebuje pro plnění své úlohy v boji proti podvodům, úplatkářství nebo jiné protiprávní činnosti poškozující finanční zájmy Unie [15].

[12] Viz článek 1.9 obecných zásad digitálních forenzních postupů.

[13] Článek 8.4 obecných zásad digitálních forenzních postupů stanoví, že „jakmile je forenzní pracovní soubor připraven, vyšetřovatel zahájí písemné žádosti prostřednictvím CMS Intelligence Request Module k indexování forenzního pracovního souboru […] v návaznosti na písemnou žádost vyšetřovatele a ve spolupráci s ním vybírá [specialista OLAF na digitální důkazy] z digitálního forenzního pracovního souboru údaje odpovídající vyhledávacím kritériím a zpřístupní je vyšetřovateli pouze pro čtení“.

[14] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Nexans France a Nexans v. Komise (C-606/18 P, EU:C:2020:571, bod 66). Vzhledem k tomu je třeba poznamenat, že možnost, aby OLAF pokračoval ve zkoumání údajů týkajících se činnosti podniku mimo prostory tohoto podniku, je podmíněna tím, že takové pokračování nepovede k porušování práva na obhajobu a nepředstavuje dodatečný zásah do práv dotyčných podniků, který překračuje zásah, který je vlastní prohlídce v jejich prostorách. OLAF může jednat tímto způsobem v případě, pokud může mít legitimně za to, že je odůvodněné tak učinit v zájmu účinnosti inspekce nebo za účelem zabránění nadměrnému zásahu do fungování dotčeného podniku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Nexans France a Nexans v. Komise, C-606/18 P, EU:C:2020:571, body 87 a 90).

[15] Obdobně (pokud jde o vyšetřovací pravomoc Komise v oblasti hospodářské soutěže podle nařízení č. 1/2003) viz stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci Nexans France a Nexans v. Komise (C-606/18 P, EU:C:2020:207, bod 66).

76. Za těchto podmínek neshledávám žádný důvod, proč by se OLAF nemohl podle okolností rozhodnout zkoumat údaje podniku, který je kontrolován, obsažené na nosiči digitálních dat nikoli na základě původních údajů, ale na základě kopie těchto údajů. Jak totiž Soudní dvůr nedávno rozhodl ve věci podobného postupu prováděného Komisí podle nařízení č. 1/2003, „jak v případě, kdy Komise zkoumá původní údaje, tak v případě, kdy analyzuje kopii těchto údajů, se jedná o tytéž údaje, které jsou předmětem kontroly z její strany“ [16].

77. Je pravda, že na rozdíl od článku 7 nařízení č. 2185/96 a čl. 3 odst. 3 nařízení č. 883/2013 neodkazuje čl. 20 odst. 2 nařízení č. 1/2003 na vnitrostátní právní předpisy, pokud má Komise vykonávat své kontrolní pravomoci v oblasti hospodářské soutěže. Jak jsem přitom již uvedl, na jedné straně není v projednávané věci tvrzeno porušení použitelného vnitrostátního práva a na straně druhé je samotná zásada přístupu k počítačovým údajům kontrolovaného podniku výslovně povolena v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96.

78. Na rozdíl od toho, co tvrdí navrhovatelka a podle analýzy Soudního dvora v rozsudku ze dne 16. července 2020, Nexans France a Nexans v. Komise (C-606/18 P, EU:C:2020:571, bod 63), právo OLAF na přístup ke všem souborům elektronické pošty, pevnému disku notebooku nebo datům uloženým na serveru kontrolovaného podniku a právo na pořizování přesných kopií (tedy „digitálního forenzního snímku“) představují *dílčí fázi* zkoumání údajů obsažených v těchto souborech a na těchto nosičích. Tímto postupem dojde pomocí třídění provedeného v návaznosti na vytvoření digitálního forenzního snímku k oddělení dokumentů, které přicházejí v úvahu jako důkazní prostředky, od ostatních dat [17]. Takové „kopírování“ pro účely roztřídění proto nepředstavuje větší zásah než uvedené třídění samotné. To samo o sobě nepřiznává úřadu OLAF dodatečnou pravomoc, avšak, jak Tribunál správně uvedl v bodě 73napadeného rozsudku, spadá do kontrolní pravomoci, kterou má OLAF na základě čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 a může být nezbytné k řádnému provedení dotčené kontroly na místě.

79. Takové kopírování údajů bez předchozího zkoumání by určitě mělo být umožněno, pokud OLAF předtím, než vloží do spisu dokumenty považované v tomto ohledu za relevantní a vymaže ostatní okopírované údaje, následně za důsledného dodržování práva na obhajobu dotčených podniků ověří, zda jsou tyto údaje relevantní pro předmět kontroly [18].

80. Když byla Komise ve vztahu k této posledně uvedené záruce dotázána na jednání dne 10. února 2021, výslovně potvrdila, že nepotřebné údaje byly skutečně po určité době zničeny, což však bylo zpochybněno ze strany zástupců navrhovatelky. Je pravda, že obecné zásady digitálních forenzních postupů neobsahují v tomto ohledu žádné výslovné pravidlo. Lze však uvést, že informační leták OLAF k digitálním forenzním operacím uvádí, že OLAF uchovává údaje po dobu nejvýše 15 let od ukončení vyšetřování. Kromě toho z článku 10 obecných zásad digitálních forenzních postupů vyplývá, že pokud chce vyšetřovací útvar OLAF znovu získat digitální forenzní snímek získaný při jiném vyšetřování, musí předložit novou žádost o zmocnění generálním ředitelem podle stejných kritérií, jaká vyžadují povolení digitální forenzní operace v rámci inspekcí prostor nebo kontrol na místě a v souladu s úplným informováním dotčené osoby nebo hospodářského subjektu. Jedná se o důležité a nezbytné záruky.

[16] Rozsudek ze dne 16. července 2020, Nexans France a Nexans v. Komise (C-606/18 P, EU:C:2020:571, bod 62).

[17] Viz článek 8.4 obecných zásad digitálních forenzních postupů citovaný v poznámce pod čarou 13. „Informační leták OLAF k digitálním forenzním operacím“ rovněž připomíná, že „všechny údaje relevantní pro vyšetřování se určí prostřednictvím vyhledávání klíčových slov a jiných metod vyhledávání [a p]ouze tyto údaje se založí do spisu“.

[18] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. července 2020, Nexans France a Nexans v. Komise (C-606/18 P, EU:C:2020:571, bod 64).

81. Je třeba zdůraznit, že tyto vyšetřovací pravomoci byly úřadu OLAF svěřeny z důvodu specifické povahy moderních a vyspělých technologických zařízení schopných ukládat obrovské množství dat. Tato technologická kapacita vyžaduje přístup v zásadě ke všemu, takže vyhledávání může být následně zpřesněno odkazem například na vhodná klíčová slova. Toto je třeba si ujasnit: i když OLAF za účelem vyhledávání údajů nezbytně potřebuje přístup prakticky ke všemu, musí rovněž respektovat oprávněné zájmy dotčeného podniku, pokud jde o soukromí a důvěrnost dokumentů, které nejsou relevantní. Jakékoliv zneužití pravomoci – jako například neoprávněné zpřístupnění takto shromážděných údajů třetím osobám – by představovalo velmi závažné porušení práva na obhajobu dotčené osoby a mohlo by mít mimořádně závažné důsledky pro OLAF, i pro jeho úředníky. Je třeba spravedlivě konstatovat, že v projednávané věci nebylo nic takového tvrzeno. Za těchto podmínek a z důvodů, které jsem právě uvedl, navrhuji, aby první dvě části prvního důvodu kasačního opravného prostředku byly zamítnuty.

b) K třetí části

82. Ve třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku společnost Vialto zpochybňuje tvrzení Tribunálu uvedená v bodech 77 a 79 napadeného rozsudku, podle nichž jsou její argumenty vycházející z dodržování profesního tajemství a z ustanovení smluv uzavřených s jejími obchodními partnery irelevantní pro účely mimosmluvní odpovědnosti Unie, a dále, že nelze mít za to, že OLAF ji donutil porušit toto tajemství nebo uvedená ustanovení.

83. Především, na rozdíl od toho, co tvrdí Komise, se nedomnívám, že první výtka na podporu třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku představuje nový důvod a jako taková musí být odmítnuta jako nepřípustná.

84. Je pravda, že v rámci kasačního opravného prostředku je pravomoc Soudního dvora v zásadě omezena na přezkum posouzení provedeného Tribunálem týkajícího se důvodů, které před ním byly projednány. Nicméně argument, který nebyl vznesen v prvním stupni, nelze považovat za nový důvod, který je nepřípustný ve fázi kasačního opravného prostředku, pokud představuje pouze rozšíření argumentace již uvedené v rámci žalobního důvodu předloženého v žalobě před Tribunálem [19].

85. Z bodu 77 napadeného rozsudku však vyplývá, že se navrhovatelka za účelem odůvodnění svého odmítnutí sdělit úřadu OLAF některé jím požadované údaje od počátku dovolávala argumentu vycházejícího z profesního tajemství a ustanovení smluv uzavřených se svými obchodními partnery. V tomto kontextu je zřejmé, že „přeformulování“ tohoto argumentu na základě konceptu zneužití práva představuje pouze rozšíření argumentace již uvedené před Tribunálem. Jelikož by jej Tribunál nesprávně posoudil, je takový důvod kasačního opravného prostředku pouze pokračováním argumentace, která již byla uvedena v rámci žalobního důvodu předloženého v žalobě před Tribunálem. Tato část prvního důvodu kasačního opravného prostředku musí být tedy prohlášena za přípustnou.

86. Tento argument se mi nicméně jeví jako irelevantní. Je totiž součástí obecnějšího argumentu, podle kterého byla společnosti Vialto způsobena škoda v důsledku toho, že OLAF porušil čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 tím, že shromažďoval informace nesouvisející s inspekcí. Domnívám se, že se Tribunál nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když potvrdil výkon kontrolních pravomocí OLAF. Kromě toho ze spisu vyplývá, že OLAF v rámci této inspekce navrhl ve vztahu k datům navrhovatelky použití zvláštního postupu určeného pro údaje právně

[19] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. prosince 2020, Groupe Canal + v. Komise (C-132/19 P, EU:C:2020:1007, bod 28).

privilegované povahy[20]. Za těchto podmínek se mi zdá, že argument navrhovatelky vycházející z profesního tajemství a jejích smluvních ustanovení v žádném případě nemohl vést ke konstatování dostatečně závažného porušení právního pravidla, které jí přiznává právo. Tento argument je proto irelevantní.

87. Druhá výtka uplatněná navrhovatelkou v rámci třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku je rovněž irelevantní. Touto výtkou společnost Vialto tvrdí, že na rozdíl od rozhodnutí Tribunálu v bodě 79 napadeného rozsudku nikdy netvrdila, že ji OLAF přinutil porušit profesní tajemství a některá smluvní ustanovení. Podle navrhovatelky rozhodl Tribunál o argumentu, který nebyl uplatněn, a tento bod napadeného rozsudku by tedy měl být už jen z tohoto důvodu zrušen. Tuto výtku je však třeba považovat za irelevantní, jelikož Tribunál v bodě 79 napadeného rozsudku odmítl argument, který nebyl uplatněn. Kromě toho z použití výrazu „v každém případě“ v uvedeném bodě napadeného rozsudku vyplývá, že posouzení tohoto bodu Tribunálem bylo provedeno z důvodu opatrnosti pro případ, že by bylo třeba mít za to, že se společnost Vialto může dovolávat argumentu profesního tajemství a ustanovení jejích smluv, aby odůvodnila své odepření přístupu k určitým informacím.

88. V důsledku toho je třeba první důvod kasačního opravného prostředku zamítnout jako zčásti neopodstatněný a zčásti irelevantní.

B. K druhému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady ochrany legitimního očekávání

1. Argumenty účastnic řízení

89. Druhým důvodem kasačního opravného prostředku společnost Vialto tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení a dostatečně neodůvodnil svůj rozsudek, pokud jde o porušení zásady ochrany legitimního očekávání.

90. Zaprvé napadený rozsudek je podle navrhovatelky stižen nedostatkem odůvodnění, jelikož nevysvětluje, která ze tří podmínek nezbytných k tomu, aby se bylo možné dovolávat zásady legitimního očekávání, nebyla v projednávané věci splněna a navíc se nezabývá žádnou z těchto tří podmínek.

91. Zadruhé bod 118 napadeného rozsudku je podle navrhovatelky stižen nesprávným právním posouzením, neboť nerespektuje judikaturu zakazující zpětné zrušení správního aktu – ať již legálního nebo protiprávního – který přiznává subjektivní práva nebo obdobné výhody. Ujištění, která poskytli vyšetřovatelé úřadu OLAF v průběhu prvního dne kontroly týkající se provádění kontroly, však byla zákonná. Zástupci OLAF proto podle navrhovatelky nemohli tato ujištění následně odvolat a požadovat provedení kontroly na místě, jako by tato ujištění nebyla nikdy poskytnuta.

92. Zatřetí navrhovatelka tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v tomtéž bodě napadeného rozsudku uvedl, že se společnost Vialto nemůže dovolávat porušení legitimního očekávání při uplatnění postupu odchylujícího se od pravidla v její prospěch, pokud nejednala v dobré víře. Navrhovatelka má však za to, že požadavky OLAF byly v rozporu s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96, že svůj postoj zaujala již od prvního dne inspekce, a pokud by

[20] Viz čl. 6.3 obecných zásad digitálních forenzních postupů.

zástupci OLAF měli za to, že navrhovatelka neoprávněně bránila jejich vyšetřování, měli v souladu s článkem 9 tohoto nařízení požádat o pomoc vnitrostátní orgány. Za těchto podmínek má společnost Vialto za to, že nemohlo být prokázáno, že nejednala v dobré víře.

93. Komise dospěla k závěru, že druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

94. Zaprvé Tribunál podle Komise dostatečně odůvodnil svůj závěr, že nedošlo k porušení zásady ochrany legitimního očekávání. Zadruhé navrhovatelka podle Komise nevysvětluje, v čem spočívala ujištění, která ji údajně poskytl OLAF, a v každém případě, důvěra tvrzená společností Vialto byla narušena jejím vlastním chováním. Zatřetí dovolávání se zásad týkajících se zrušení správních aktů v projednávané věci je podle názoru Komise irelevantní a v každém případě neopodstatněné, jelikož kontrola na místě provedená OLAF nepředstavuje správní akt, nebo v žádném případě správní akt přiznávající subjektivní práva nebo obdobné výhody.

2. Analýza

95. Na podporu druhého důvodu kasačního opravného prostředku předkládá společnost Vialto tři argumenty: zaprvé nedostatečné odůvodnění ze strany Tribunálu při posouzení argumentace týkající se zásady ochrany legitimního očekávání; zadruhé zákaz zrušení legálního správního aktu, který přiznává subjektivní práva nebo podobné výhody; zatřetí nesprávné právní posouzení, když Tribunál uvedl, že se společnost Vialto nemůže dovolávat porušení legitimního očekávání vyplývajícího z postupu, který se odchyluje od běžného kontrolního postupu, z důvodu nevyhovění oprávněné žádosti úřadu OLAF.

96. Tyto argumenty navrhuji posoudit společně, jelikož všechny úzce souvisejí s úvodní otázkou existence „legitimního očekávání“ společnosti Vialto. Jak Tribunál správně uvedl v bodě 114 napadeného rozsudku, právo dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání předpokládá, že zúčastněné straně byla příslušnými unijními orgány poskytnuta konkrétní, nepodmíněná a shodující se ujištění z oprávněných a spolehlivých zdrojů. Naproti tomu se nikdo nemůže dovolávat porušení této zásady, pokud mu nebyla tato ujištění poskytnuta [21]. Kromě toho musí být tato ujištění takové povahy, že mohou vzbudit legitimní očekávání („attente légitime“) u toho, komu jsou určena [22].

97. Stejně tak je zákaz zrušení správního aktu odůvodněn nutností splnit legitimní očekávání příjemce dotčeného opatření [23]. Jinými slovy, zrušení správního aktu je zakázáno pouze tehdy, pokud měl adresát rozhodnutí legitimní očekávání, že toto rozhodnutí danou záležitost vyřešilo s konečnou platností [24].

98. Pokud by se tedy ukázalo, že tato podmínka nebyla v projednávané věci splněna – což se domnívám, že byla – poslední dva argumenty předložené navrhovatelkou na podporu jejího druhého důvodu kasačního opravného prostředku by byly neopodstatněné. Jakékoli porušení

[21] Rozsudek ze dne 16. července 2020, ADR Center v. Komise (C-584/17 P, EU:C:2020:576, bod 75 a citovaná judikatura).

[22] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. března 2010, Sviluppo Italia Basilicata v. Komise (C-414/08 P, EU:C:2010:165, bod 107).

[23] V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 26. února 1987, Consorzio Cooperative d' Abruzzo v. Komise (15/85, EU:C:1987:111, bod 12); jakož i ze dne 20. června 1991, Cargill v. Komise (C-248/89, EU:C:1991:264, bod 20 a citovaná judikatura).

[24] Schønberg a S. J., „Legal Certainty and Revocation of Administrative Decisions: A Comparative Study of English, Français and EC Law“, Yearbook of European Law, sv. 19, č. 1, 1999, s. 257 až 298, zejména s. 291. Viz rovněž Ragnemalm, H., „Confiance légitime et délai raisonnable“, in Mélanges en hommage à Fernand Schockweiler, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden, 1999, s. 511 až 522, zejm. s. 517 a 518.

povinnosti uvést odůvodnění ze strany Tribunálu by tak nemělo žádný vliv na opodstatněnost odmítnutí argumentu společnosti Vialto týkajícího se zásady ochrany legitimního očekávání, a bylo by tedy irelevantní.

99. Nejprve je třeba připomenout, že právo domáhat se ochrany legitimního očekávání se jakožto logický důsledek zásady právní jistoty vztahuje na každého jednotlivce, který se nachází v situaci, ze které vyplývá, že unijní správa u něj vyvolala podloženou naději („espérances fondées"). Ujištění způsobilá vzbudit takováto očekávání jsou tvořena přesnými, nepodmíněnými a shodujícími se informacemi z oprávněných a spolehlivých zdrojů bez ohledu na formu, v jaké jsou tyto informace sděleny. Naproti tomu se nikdo nemůže dovolávat porušení této zásady, pokud mu správa neposkytla konkrétní ujištění [25].

100. Je tedy zásadní posoudit, jaká legitimní očekávání byla ze strany OLAF poskytnuta společnosti Vialto v projednávané věci. Jinými slovy, jaká přesná, nepodmíněná a shodující se ujištění obdržela společnost Vialto od úřadu OLAF, pokud jde o spornou digitální forenzní operaci?

101. V kasačním opravném prostředku sama společnost Vialto uvádí, že Tribunál v bodě 116 napadeného rozsudku zmínil, jakou povahu měla ujištění poskytnutá vyšetřovateli OLAF. Podle tohoto bodu však vyšetřovatelé OLAF souhlasili s tím, že se za účelem předejití obav vyjádřených navrhovatelkou odchýlí od postupu stanoveného v obecných zásadách digitálních forenzních postupů, pokud jde zaprvé o místo získání a zpracování digitálního nosiče obsahujícího pořízené digitální forenzní snímky a zadruhé o samotný dotčený nosič.

102. To potvrzují zprávy o kontrole na místě společnosti Vialto ze dne 12. a 13. dubna 2016, jakož i jejich shrnutí v bodech 52 a 53 napadeného rozsudku, které navrhovatelka nezpochybnila. Pokud tedy vyšetřovatelé OLAF předložili přesná, nepodmíněná a shodující se ujištění, je nutno konstatovat, že jejich působnost byla striktně omezena na místo, kde docházelo ke zpracování údajů pomocí klíčových slov a nosiče použitého pro indexaci a vyhledávání. Vyšetřovatelé OLAF nikdy nenaznačili, že by souhlasili s tím, že budou v souladu s přáním navrhovatelky předem třídit údaje týkající se sporného projektu a údaje, které se ho netýkaly. Naopak z výše uvedených zpráv – podepsaných jedním z jednatelů společnosti Vialto – jasně vyplývá, že prvním krokem v rámci tohoto postupu bylo provedení digitálních forenzních kopií diskových mechanik a předvybraných složek ze serveru, aniž by byla v tomto ohledu uvedena nějaká omezení.

103. Za těchto okolností argument, podle kterého OLAF porušil legitimní očekávání společnosti Vialto, když rozhodl o ukončení digitální forenzní operace poté, co společnost Vialto odmítla plně spolupracovat, a to zejména tím, že odmítla poskytnout finanční informace relevantní pro vyšetřování, nemůže obstát. Ochrana legitimního očekávání je totiž koncipována tak, aby zajistila, že orgány veřejné moci budou dodržovat zákonné závazky, které učinily a postupovat v souladu s očekáváními, která vzbudily [26], nic víc a nic méně. V tomto ohledu není (případné) uplatnění zásady legitimního očekávání ničím jiným než praktickým provedením zásady řádné správy podle článku 41 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina"). V projednávané věci však tato očekávání nemohla legitimně souviset s ničím jiným než s pořizováním prvních digitálních forenzních kopií, indexováním a tříděním dat v prostorách společnosti Vialto a v této souvislosti za použití vybavení poskytnutého společností Vialto.

[25] Rozsudek ze dne 3. prosince 2019, Česká republika v. Parlament a Rada (C-482/17, EU:C:2019:1035, bod 153).

[26] V tomto smyslu viz Gautron, J.-C., „Le principe de protection de la confiance légitime", in Le droit de l'Union européenne en principes. Liber amicorum en l'honneur de Jean Raux, Apogée, Rennes, 2006, s. 199 až 218, zejm. s. 210.

104. Tribunál se tedy nedopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 118 napadeného rozsudku uvedl, že se společnost Vialto nemůže dovolávat dostatečně závažného porušení zásady ochrany legitimního očekávání, která byla provedením odlišného postupu použita v její prospěch, a to i navzdory tomu, že navrhovatelka odmítla vyhovět požadavkům zástupců úřadu OLAF v souladu s čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2185/96 a obecnými zásadami digitálních forenzních postupů.

105. Kromě toho, i když dotčený bod napadeného rozsudku není zrovna příkladem jasnosti, je přesto řádně založen na odkazech na podmínky, jimiž se řídí zásada ochrany legitimního očekávání, a na jasném popisu toho, co lze nazvat návrhem odchylky úřadu OLAF. Lze tedy mít za to, že argument týkající se ochrany legitimního očekávání uplatněný společností Vialto byl Tribunálem zamítnut vzhledem k neexistenci přesných ujištění společnosti Vialto o mezích digitální forenzní operace *sensu stricto*.

106. Případný nedostatek odůvodnění v tomto ohledu by v žádném případě neměl vliv na opodstatněnost odmítnutí tohoto argumentu, a tudíž ani na výrok napadeného rozsudku. Údajné nedostatečné odůvodnění by proto mělo být považováno za irelevantní [27].

107. V důsledku toho se domnívám, že druhý důvod kasačního opravného prostředku musí být zamítnut.

C. Ke třetímu důvodu kasačního opravného prostředku vycházejícímu z porušení práva být vyslechnuta

1. Argumenty účastnic řízení

108. Třetím důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelka předkládá řadu argumentů, kterými vytýká odůvodnění Tribunálu týkající se práva být vyslechnuta.

109. Zaprvé zjištění uvedená v bodě 121 napadeného rozsudku týkající se údajného vyslechnutí navrhovatelky úřadem OLAF nejsou podle jejího názoru relevantní pro posouzení otázky, zda GŘ pro rozšíření porušilo její právo být vyslechnuta. Zadruhé Tribunál podle navrhovatelky zkreslil skutkový stav, když v bodech 94 a 122 napadeného rozsudku uvedl, že stanovisko GŘ pro rozšíření nebylo pro CFCU závazné. Jak Tribunál podle jejího názoru připustil v bodě 93 napadeného rozsudku, ze spisu vyplývá, že GŘ pro rozšíření podalo CFCU žádost, v níž ji vyzvalo k přijetí nezbytných opatření vůči společnosti Vialto z důvodu porušení jejích smluvních povinností. Taková žádost byla pro CFCU podle navrhovatelky závazná. Takové zkreslení skutkového stavu vedlo podle navrhovatelky k nesprávnému použití práva Tribunálem. Tribunál měl podle navrhovatelky dospět k závěru, že GŘ pro rozšíření mělo povinnost vyslechnout společnost Vialto před tím, než požádalo CFCU o přijetí nezbytných opatření stanovených dotčenou smlouvou s ohledem na porušení smluvních povinností ze strany společnosti Vialto. Zatřetí právo společnosti Vialto být vyslechnuta mělo GŘ pro rozšíření respektovat podle navrhovatelky také v souvislosti s jeho doporučením pozastavit plnění dotčené smlouvy nebo části této smlouvy prováděné společností Vialto. Navrhovatelka totiž s odkazem na rozsudek ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289) tvrdí, že právo být vyslechnuta musí být dodrženo i v případě, že unijní orgán vydává nezávazná doporučení.

[27] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. září 2020, Rakousko v. Komise (C-594/18 P, EU:C:2020:742, body 47 a 50).

110. Komise sdílí přístup Tribunálu k právu být vyslechnuta a navrhuje, aby byl třetí důvod kasačního opravného prostředku zamítnut.

2. Analýza

111. Třetím důvodem kasačního opravného prostředku navrhovatelka snáší řadu argumentů, které nejsou zřetelně propojeny, a to pod záminkou nesprávného právního posouzení a zkreslení skutkového stavu. V podstatě byly předloženy tři argumenty. Zaprvé společnost Vialto zpochybňuje význam, jaký Tribunál při posuzování porušení práva být vyslechnuta ze strany DG pro rozšíření přisoudil skutečnosti, že byla vyslechnuta úřadem OLAF. Zadruhé navrhovatelka vytýká Tribunálu, že zkreslil skutkový stav, když uvedl, že postoj GŘ pro rozšíření ohledně opatření, která měla být přijata vůči společnosti Vialto a sdělena CFCU, nebyl pro společnost Vialto závazný, což vedlo k nesprávnému použití práva. Zatřetí společnost Vialto tvrdí, že GŘ pro rozšíření nerespektovalo její právo být vyslechnuta rovněž v rámci jeho výzvy k pozastavení plnění dotčené smlouvy nebo části této smlouvy, kterou realizovala společnost Vialto.

112. Pokud jde o druhý argument, z nezpochybněného bodu 89 napadeného rozsudku vyplývá, že GŘ pro rozšíření dopisem ze dne 13. října 2016 informovalo CFCU o tom, že má za to, že navrhovatelka odmítnutím spolupracovat při vyšetřování OLAF jednala v rozporu s čl. 25 odst. 2 a 3 všeobecných podmínek a v této souvislosti vyzvalo CFCU, aby přijala příslušná opatření ohledně porušení smlouvy v souladu s těmito všeobecnými podmínkami. V této souvislosti dodalo, že CFCU mohla za jednu z praktických možností považovat pozastavení plnění dotčené smlouvy nebo její části prováděné navrhovatelkou.

113. Jak navrhovatelka uznává v kasačním opravném prostředku, z výše uvedené korespondence GŘ pro rozšíření ze dne 13. října 2016, jakož i z dopisu CFCU ze dne 11. listopadu 2016 výslovně vyplývá, že Komise *vyzvala* navrhovatelku k přijetí příslušných opatření ohledně porušení smlouvy. Tyto pojmy více než jednoduchým způsobem odrážejí pravidla, jimiž se řídí smlouva uzavřená v rámci NPP a rozdělení pravomocí mezi jednajícími orgány.

114. Ačkoliv si Komise ponechává celkovou finanční odpovědnost za souhrnný rozpočet, je za řízení a provádění dotčeného programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení odpovědná provozní struktura [28]. To již Soudní dvůr zdůraznil ve své judikatuře. „Veřejné zakázky zadávané třetími zeměmi, na které se může vztahovat podpora podle NPP, jsou totiž s výhradou zásady decentralizovaného řízení i nadále vnitrostátními zakázkami, u nichž pravomoc pro přípravu, jednání a uzavření náleží výlučně vnitrostátnímu zadavateli, který je odpovědný za jejich dodržování, přičemž činnost zástupců Komise v zadávacím řízení se omezuje pouze na ověření splnění podmínek financování Unie. Kromě toho podniky předkládající nabídky, jimž je dotčená zakázka zadána, mají právní vztahy pouze s touto třetí zemí, která je odpovědná za zakázku, a akty přijaté zástupci Komise nemohou ve vztahu k nim nahradit rozhodnutí této třetí země rozhodnutím Unie“ [29].

[28] Viz články 10 odst. 1 a 28 odst. 2 nařízení č. 718/2007.

[29] Usnesení ze dne 4. července 2013, Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon v. Komise a další (C-520/12 P, nezveřejněné, EU:C:2013:457, bod 34 a citovaná judikatura).

115. S ohledem na výše uvedené úvahy se nedomnívám, že lze dospět k závěru, že v bodech 94 a 122 napadeného rozsudku, ve kterých Tribunál konstatoval, že rozhodnutí vyloučit navrhovatelku z dotčené smlouvy bylo přijato CFCU, aniž by CFCU byla v tomto smyslu vázána stanoviskem GŘ pro rozšíření, došlo ke zkreslení skutkového stavu nebo nesprávnému právnímu posouzení.

116. Zároveň bez ohledu na neexistenci smluvního vztahu mezi Komisí a společností Vialto je otázka, zda měla Komise navrhovatelku vyslechnout před oznámením svých návrhů CFCU, samostatnou otázkou.

117. Článek 41 odst. 2 Listiny stanoví, že právo na řádnou správu zahrnuje zaprvé právo každého být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout, zadruhé právo každého na přístup ke spisu, který se ho týká, při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství a zatřetí povinnost správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí. Právo být vyslechnut konkrétně zaručuje každému možnost užitečným a účinným způsobem vyjádřit své stanovisko v průběhu správního řízení před přijetím každého rozhodnutí, které by se mohlo nepříznivě dotknout jeho zájmů [30].

118. Bez ohledu na skutečnost, že rozhodnutí o vyloučení společnosti Vialto z dotčené smlouvy bylo přijato CFCU, a nikoli Komisí, lze jen těžko tvrdit, že návrh Komise, aby CFCU přijala vhodná opatření v reakci na porušení dotčené smlouvy společností Vialto, jakož i její rozhodnutí mít za to, že částka vyplacená za služby společnosti Vialto v rámci této smlouvy nebyla způsobilá k financování Unií, nepředstavuje rozhodnutí, *které by se mohlo* nepříznivě dotknout jejích zájmů ve smyslu čl. 41 odst. 2 Listiny. Je zcela jasné, že i kdyby bylo dané rozhodnutí přijato CFCU, zásah Komise byl důležitým – možná dokonce rozhodujícím – krokem v tomto řízení.

119. Kromě toho, i když je nesporné, že OLAF vykonává vyšetřovací pravomoci naprosto nezávisle na Komisi, vládě či jiném orgánu, instituci nebo subjektu [31], z nařízení č. 883/2013 nicméně vyplývá, že OLAF má na základě svých vyšetřování pouze doporučující pravomoc. Podle čl. 11 odst. 1 nařízení č. 883/2013 musí totiž OLAF po dokončení vyšetřování vypracovat zprávu. K této zprávě se následně připojí doporučení generálního ředitele, zda je třeba ze strany dotčených orgánů, institucí a subjektů a příslušných orgánů dotčených členských států přijmout opatření, či nikoliv. V případě vnějšího vyšetřování čl. 11 odst. 3 nařízení č. 883/2013 upřesňuje, že zprávy a doporučení musí být předány příslušným orgánům dotčených členských států a v případě potřeby příslušným útvarům Komise.

120. V tomto právním rámci je tedy jasné, že osoba nebo podnik, který je vyšetřován úřadem OLAF, musí být v zásadě vyslechnut jak úřadem OLAF, tak orgánem, institucí nebo jiným subjektem nebo příslušným orgánem členského státu, jemuž je zpráva a doporučení určeno, neboť jsou to právě tyto orgány a orgány členských států, které nakonec přijmou rozhodnutí, které se jich nepříznivě dotýká [32].

[30] V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, body 52 a 53); jakož i ze dne 25. června 2020, SatCen v. KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492, body 116 a 117).

[31] Viz článek 3 rozhodnutí Komise 1999/352.

[32] Obdobně v rámci postupu, který zahrnuje doporučení interního výboru unijního orgánu, viz rozsudek ze dne 4. dubna 2019, OZ v. EIB (C-558/17 P, EU:C:2019:289, bod 56).

121. Nicméně by nemělo být přehlíženo to, že na jedné straně porušení práva být vyslechnut – stejně jako u jiných práv na obhajobu – musí být přezkoumáno v závislosti na konkrétních okolnostech každého případu [33] a na straně druhé toto konkrétní právo sleduje dvojí cíl. Jednak slouží šetření věci a jako takové podporuje zájmy řádné správy tím, že zajišťuje, aby příslušný správní orgán zjistil skutkové okolnosti co nejpřesněji a nejsprávněji. Kromě toho umožňuje zajistit účinnou ochranu dotčené osoby [34].

122. Cílem pravidla, podle kterého musí být osobě, jíž je určeno rozhodnutí nepříznivě zasahující do jejího právního postavení, umožněno uplatnit její vyjádření před přijetím tohoto rozhodnutí, je podle Soudního dvora to, aby příslušný orgán užitečně zohlednil všechny rozhodné skutečnosti. Zajištění účinné ochrany dotyčné osoby nebo podniku má zejména za cíl, aby posledně uvedení mohli opravit chybu nebo uplatnit takové skutečnosti týkající se jejich osobní situace, jež mohou ovlivnit, zda rozhodnutí bude či nebude přijato nebo zda bude mít takový či jiný obsah [35].

123. V projednávané věci z napadeného rozsudku a kasačního opravného prostředku společnosti Vialto vyplývá, že aktem Komise, u něhož se společnost Vialto domnívá, že měla být vyslechnuta před jeho přijetím, je dopis zaslaný CFCU dne 13. října 2016 [36]. V dotčeném dopise informovalo GŘ pro rozšíření CFCU o tom, že navzdory povinnostem stanoveným v článku 25 všeobecných podmínek společnost Vialto neumožnila úřadu OLAF přístup k informacím nezbytným k vedení vyšetřování, přičemž se dovolávala určitých ustanovení o důvěrnosti a vlastního výkladu dotčené smlouvy.

124. Je pravda, že tyto faktické informace již byly obsaženy ve zprávách o kontrole na místě. V tomto ohledu, jak Tribunál správně rozhodl v bodě 121 napadeného rozsudku, měla navrhovatelka skutečně příležitost zpochybnit skutečnosti obsažené v těchto zprávách a vyjádřit se k nim dopisem ze dne 6. května 2016. Rovněž v dopise ze dne 23. září 2016 mohla společnost Vialto předložit vyjádření k dopisu OLAF ze dne 14. září 2016, v němž jí bylo oznámeno, že je považována za osobu dotčenou vyšetřováním pro podezření z úplatkářství nebo podvodu v souvislosti se sporným projektem. Z napadeného rozsudku, ze spisu předloženému Soudnímu dvoru, ani z odpovědí Komise na otázky položené ohledně této záležitosti na jednání konaném dne 10. února 2021 však nevyplývá, že GŘ pro rozšíření o těchto dokumentech, a tím spíše o argumentech na obhajobu, které navrhovatelka uvedla ve sporném dopise zaslaném CFCU dne 13. října 2016, vědělo. Za těchto konkrétních okolností musím konstatovat, že nelze tvrdit, že Komise měla příležitost účinně zohlednit všechny relevantní informace týkající se osobní situace společnosti Vialto v době, kdy zaslala CFCU výzvu k přijetí určitých smluvních opatření.

125. Z toho důvodu považuji za nutné dospět k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 122 napadeného rozsudku uvedl, že se společnost Vialto nemůže ve svém vyjádření dovolávat povinnosti být vyslechnuta Komisí, neboť rozhodnutí, kterým byla vyloučena z dotčené smlouvy, bylo učiněno CFCU, a nikoli Komisí.

126. Jsem tedy toho názoru, že třetímu důvodu kasačního opravného prostředku uplatněnému společností Vialto na podporu jejího kasačního opravného prostředku musí být vyhověno v rozsahu, v němž vychází z porušení jejího práva být vyslechnuta Komisí. Kasačnímu

[33] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. října 2011, Solvay v. Komise (C-110/10 P, EU:C:2011:687, bod 63).

[34] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. června 2020, EEAS v. De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, bod 69).

[35] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2014, Kamino International Logistics a Datema Hellmann Worldwide Logistics (C-129/13 a C-130/13, EU:C:2014:2041, bod 38).

[36] Viz bod 89 napadeného rozsudku a bod 73 kasačního opravného prostředku společnosti Vialto. Další dva dopisy uvedené v tomto bodě nejsou dokumenty Komise, ale dopis ze dne 11. listopadu 2016 zaslaný ze strany CFCU konsorciu, jakož i dopis ze dne 10. ledna 2017 zaslaný ze strany CFCU společnosti Vialto.

opravnému prostředku je třeba vyhovět a napadený rozsudek zrušit v rozsahu, v němž rozhodl, že se navrhovatelka ve svých vyjádřeních nemůže dovolávat povinnosti Komise vyslechnout ji před přijetím rozhodnutí CFCU o vyloučení společnosti Vialto z dotčené smlouvy.

VII. K žalobě před Tribunálem

127. Podle článku 61 statutu Soudního dvora Evropské unie může Soudní dvůr, je-li opravný prostředek opodstatněný, v případě, že zruší rozhodnutí Tribunálu, sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

128. O takový případ se jedná v projednávané věci.

129. Jak totiž Tribunál správně připomněl v bodě 34 napadeného rozsudku, vznik mimosmluvní odpovědnosti Evropské unie ve smyslu čl. 340 druhého pododstavce SFEU je vázán na splnění souboru podmínek, a sice protiprávnosti jednání vytýkaného unijním orgánům, skutečné existence škody a existence příčinné souvislosti mezi jednáním orgánu a uplatňovanou škodou [37].

130. Posledně uvedená podmínka týkající se příčinné souvislosti se týká dostatečně přímého vztahu příčiny a následku mezi jednáním unijního orgánu a újmou, přičemž rozhodující příčinou újmy musí být vytýkané jednání, což musí doložit žalobce [38].

131. Nicméně s ohledem na výše uvedené úvahy, vzhledem k tomu, že jsem dospěl k závěru, že Tribunál nezkreslil skutkový stav ani se nedopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že rozhodnutí vyloučit navrhovatelku z dotčené smlouvy bylo přijato CFCU, aniž byla v tomto smyslu CFCU vázána postojem GŘ pro rozšíření, nelze mít za to, že jednání vytýkané Komisi bylo rozhodující příčinou škody tvrzenou společností Vialto.

132. Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr již rozhodl, že není-li splněna jedna z podmínek vzniku mimosmluvní odpovědnosti Unie, musí být žaloba v plném rozsahu zamítnuta a není nutné zkoumat ostatní podmínky mimosmluvní odpovědnosti Unie [39], je tedy třeba připustit, že návrh na náhradu škody podaný navrhovatelkou musí být nutně a v každém případě zamítnut.

VIII. Náklady

133. Článek 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.

134. Podle čl. 138 odst. 3 jednacího řádu, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 uvedeného jednacího řádu, platí, že pokud měli účastníci řízení ve věci částečně úspěch i neúspěch, ponese každý z nich vlastní náklady řízení. Jeví-li se to však

[37] V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. října 2014, Giordano v. Komise (C-611/12 P, EU:C:2014:2282, bod 35), a ze dne 5. září 2019, Evropská unie v. Guardian Europe a Guardian Europe v. Evropská unie (C-447/17 P a C-479/17 P, EU:C:2019:672, bod 147).

[38] V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. prosince 2018, Evropská unie v. Gascogne Sack Deutschland a Gascogne (C-138/17 P a C-146/17 P, EU:C:2018:1013, bod 22), jakož i ze dne 5. září 2019, Evropská unie v. Guardian Europe a Guardian Europe v. Evropská unie (C-447/17 P a C-479/17 P, EU:C:2019:672, bod 32).

[39] V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. září 2019, Evropská unie v. Guardian Europe a Guardian Europe v. Evropská unie (C-447/17 P a C-479/17 P, EU:C:2019:672, bod 148).

vzhledem k okolnostem v projednávané věci jako odůvodněné, může Soudní dvůr rozhodnout, že účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a nahradí část nákladů řízení vynaložených druhým účastníkem řízení.

135. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci by měl být napadený rozsudek částečně zrušen, ale návrh na náhradu škody by měl být zamítnut, zdá se být vhodné rozhodnout, že navrhovatelka a Komise ponesou vlastní náklady řízení v prvním stupni i v řízení o kasačním opravném prostředku.

IX. Závěry

136. Ve světle výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr:

– zrušil rozsudek Tribunálu Evropské unie ze dne 26. června 2019, Vialto Consulting v. Komise (T-617/17, nezveřejněný, EU:T:2019:446) v rozsahu, v němž rozhodl, že se navrhovatelka nemůže ve svém vyjádření dovolávat povinnosti Komise vyslechnout ji před přijetím rozhodnutí CFCU o jejím vyloučení z dotčené smlouvy;

– ve zbývající části kasační opravný prostředek zamítl;

– zamítl žalobu společnosti Vialto Consulting na náhradu škody, která měla být způsobena údajným protiprávním jednáním Evropské komise a Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) v souvislosti s jejím vyloučením ze smlouvy o poskytování služeb s referenčním číslem TR2010/0311.01-02/001

– rozhodl, že společnost Vialto Consulting a Evropská komise ponesou vlastní náklady řízení v prvním stupni i v řízení o kasačním opravném prostředku.